

Glas zaveznikov

Leto II - Št. 274

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, sobota 11. maja 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Felice 12 Telefon št. 93354 in 94453

UGLASI: Cena za millimeter visine (širina ena kolona): trgovački L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravi oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek na vrati. Pladilno v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Delno premaganje mrlve

Darilo kairski katedrali

Ko je leta 1943 kralj Faruk s canterburyjskim nadškofom obiskal kairsko katedralo, je izrekel izjavo, naj bi lesena vrata nadomestili z bronastimi. Za spremembo je ponudil svojo pomoč. Delo so izvršili domači obrtniki in učenci visoke šole za obrt in umetnost. Pred kratkim je bila slovesnost odprtja, katere so se udeležile razne ugledne osebnosti. Slika nam kaže takratnega britanskega veleposlanika lorda Kilberna (na desni), egiptovskega dvornega dostojanstvenika Abdul Latif Talast palo (v sredi) in škofa Gwynna po svečanosti pred katedralo.

ZDRUŽENE DRŽAVE EVROPE KAJ PRAVI CHURCHILL

Amsterdam, 11. maja
Petdeset nizozemskih novinarjev je vprašalo Winston Churchill, ki se mudi na petdnevni obiski na Nizozemskem, kaj meni o združitvi Evrope in o bodočem položaju Nemčije.

Churchill je odgovoril: »Če nam ne bo uspelo ustvariti Združenih držav Evrope, ki bi zajemale vso celino, moramo začeti s tistim, kar je možno in upati, da bomo ostalo dosegli pozneje.«

Sklepeval se je na to, kar je o Združenih državah Evrope rekel v četrtki ter dodal, da ga v tej zvezi zelo skrbi položaj Nemčije. »Živeti moramo s 70 do 80 milijoni Nemcev ter si zagotoviti ne le, da se ne bi ponovno oborožili, marveč tudi, da bi njihova vojna industrija trajno in popolnoma nadzorovana. Zeleni bi, da bi si Nemci lahko sami toliko zaslužili, kolikor potrebujejo za življenje.«

Na vprašanje, če misli, da mora zahodna Evropa čakati na odločitve Sovjetske zveze, preden bi se organizirala, je Churchill odgovoril: »Vажнейше je vedeti, koliko časa bi morali čakati. To je nedoločena točka.«

AMERIŠKI SENAT DOBRIL POSOJILNO BRITANCI

Washington, 11. maja
Ameriški senat je večeraj odobril posojilo 3 milijard 748 milijonov dolarjev Veliki Britaniji.

Posojilo so odobrili s 46 proti 31 glasovom. Posojilo bodo predložili v pregled poslanskega zbora. Britanski parlament je že odobril zakon o posojilu.

TUDI HIROHITO

London, 11. maja
Po poročilih iz Tokija, o katerih javlja newyorška postaja, se bo japonski cesar Hirohito verjetno v kratkem odpovedal prestolu.

Znatno izboljšanje položaja v Avstriji

Poročilo generala Clarka

WASHINGTON, 11. maja — Ameriški vojni minister je v četrtki podal izvešček poročila ameriškega komisarja za Avstrijo generala Marka Clarka, v pogledu uprave ameriške zaveznice oblasti v Avstriji. Poročilo kaže, da se je položaj v mesecu aprilu »znatno izboljšal«.

Pod nadzorstvom ameriških sil v Avstriji opazijo moralno in učinkovito izboljšanje policije in orožništva, medtem ko je na račun za pooblastitve nacističnega posebnega v pogledu odstranitve preostalih članov stranke z vladnih položajev in iz industrije.

Poročilo prikazuje težak prehranjevalni položaj v Avstriji; temu poseveča general Clark »osebno pozornost«. Edina rešitev vprašanja bi bila v takojšnji pošiljavi živil s strani ustanove UNRRA, ki se deluje v državi. Če do tega ne bo prišlo, preti Avstriji ob koncu maja težka prehranjevalna kriza.

Ameriške sile v Avstriji so dobavile ustanovi UNRRA 48.000 ton živila. Ta količina odgovarja dobavi za eno tromeščico, ki bi popolnoma zadovoljila obveznosti ameriških sil v Avstriji v pogledu ustanove UNRRA.

Velika Britanija je prispevala z dobavo 52.000 ton, Sovjetska zveza s 13.000 tonami, in Francija s 3500 tonami.

V pogledu drugih vprašanj kaže poročilo, da so v splošnem zdravstvenem položaju lahke spremembe, čeprav so tifus praktično zatrti in je opaziti zmanjšanje primerov vročinske bolezni.

Siling se je aprila utrdil ter zvišal vrednost avstrijske valute, kar dokazuje znižanje cen na črni borzi, ameriškega dolarja in švicarskega franka.

Na zahtevo avstrijskih sindikatov zvez je ameriška vojska oblast določila načela za razvoj demokracije in odstranitve fašističnih teženj.

Ob koncu aprila je bilo v ameriškem področju približno 218.000 »Displaced Persons«.

V tekmu aprila so delovne vse letošnje zveze v področju. Odstranili so omejitve potovanja za avstrijske državljane po Avstriji, medtem ko je avstrijska policija dobila pooblastilo, da more od 1. maja dalje izdajati trajna potna dovoljenja za avstrijske narodnosti, izjemni bivšim članom nacistične stranke.

ločke v Parizu

Italijanska zaupna uprava v Tripolitani

Predlogi za Finsko

PARIZ, 11. maja — Mrtvo točko konference štirih zunanjih ministrov so večeraj deloma premagali, ko je Molotov izjavil, da je pripravljen umakniti sovjetske zahteve po zaupni upravi Tripolitani in je podprti francoski predlog po zaupni italijanski upravi pod okriljem Združenih narodov.

Štirje zunanji ministri so se večeraj sestali dvakrat. Po poročilih agencije »BBC« naj bi bili na drugi seji dosegli sporazum o nekaterih spornih točkah, in sicer o vprašanju italijanskih kolonij, o vprašanju reparacij, ki naj jih plača Italija in o postopku proti italijanskim vojnim zločincem.

Poročila dodajajo, da so sporazum baje dosegli po poročilu, ki so ga predložili namestniki ministrov.

Bevin je na konferenci izjavil, da je bil od trenutka, ko drugi člani štirih velebil niso pristali na britanski načrt, da dajo Libiji neodvisnost, tudi on pripravljen na kompromis in da sprejema italijansko zaupno upravo v Tripolitani, ako dajo zaupno upravo v Cirenajki Veliki Britaniji.

Ko je govoril o vprašanju Tripolitane, je Bevin opozoril na obveznosti Velike Britanije, ki jih je med vojno prevzela v Cirenajki do plemena Senusi. Po tej vojni Italija nikoli ne more več dobiti nadzora nad tem ozemljem.

Izjavil je: »Kri tisočev britanskih vojakov je preprosto pesek teh pokrajin, Tubruk je za nas isto, kar je Stalingrad za Sovjetsko zvezo. Razgovori, ki jih bodo nadaljevali danes, ne niso zaključili s dokončno odločitvijo o predlogih v pogledu italijanskih kolonij.

Glede vprašanja, da osnujejo nadzorstveno komisijo za priporočila italijanskih vojnih zločincev, je Byrnes predlagal rok, v katerem morajo bivši sateliti osl rešiti vprašanje vojnih zločincev.

Rok naj bi potoke pred urednim

Bevin in Molotov

Poročila agencije »Reuters« pravijo, da so zunanji ministri na večerajšnji dopoldanski seji obravnavali Bevinov predlog, po katerem bi lahko mirovni konferenci predložili v preučitev osnutke pogodb, ki niso plod soglasnega sporazuma velebil. Molotov je zavrnil predlog in izjavil, da je v prvi vrsti treba doseči sporazum v osnovnih točkah razgovorov.

Bevin, katerega je podpiral Byrnes, je pripomnil, da bi lahko vsako točko, ki jo obravnavajo, označili kot »osnovno«, ker za to besedo ni nedvoumne označbe.

Poročila agencije »Reuters« je Bidault predlagal, naj bi se zunanji ministri 15. junija, ponovno sestali, da bi se enkrat skušali sestaviti osnutke mirovnih pogodb in da bi določili datum mirovne konference. Med tem časom bi morali namestniki zunanjih ministrov skušati, doseči sporazum o spornih vprašanjih.

Byrnes je pripomnil, da bi imela izvedba tega in četrtkovskega Molotovljevega predloga le ta učinek, da bi se zavlekla restev vprašanj, ki jih obravnavajo. Ameriški zunanji minister je vstrdal, da je največje važnosti, da bi zunanji ministri zdaj določili datum konference, ki jo so svetu objubilj na sestankih v Berlinu in v Moskvi. Dodal je, da bi si morali zunanji ministri še nadalje prizadevati: se pred konferenco izravnati vse obstoječe spore, ne da bi bilo neobhodno potrebno, da bi dosegli popolni sporazum. Bevin je podprl Byrnesovo stališče.

Do konca sestanka niso dosegli nikakega sporazuma. Britanski verodostojni krogi niso potrdili vesti, da bi konferenca se pred koncem tedna zaključili in prelajali. Nasprotno menijo, da bodo ostali zunanji ministri v Parizu do torka.

Tudi v francoskih krogih prevladuje mnenje, da konferenca ne bodo zaključili pred sredo prihodnjega tedna.

Izvedeli so, da so zunanji ministri baje sklenili, da se bodo v petek poiskleni neuradno sestali, in da bi temu sestanku prisostvovali samo po dva svetnika in po en tolmач za vsakega ministra.

»Anas« podaja obseinen izvešček poročila, ki ga je italijanski ministriški predsednik De Gasperi podal članom vlade o svojem odposlanstvu v Parizu. De Gasperi je

izjavil, da je bil v Parizu v petek poiskleni neuradno sestali, in da bi temu sestanku prisostvovali samo po dva svetnika in po en tolmач za vsakega ministra.

»Anas« podaja obseinen izvešček poročila, ki ga je italijanski ministriški predsednik De Gasperi podal članom vlade o svojem odposlanstvu v Parizu. De Gasperi je

izjavil, da je bil v Parizu v petek poiskleni neuradno sestali, in da bi temu sestanku prisostvovali samo po dva svetnika in po en tolmач za vsakega ministra.

»Anas« podaja obseinen izvešček poročila, ki ga je italijanski ministriški predsednik De Gasperi podal članom vlade o svojem odposlanstvu v Parizu. De Gasperi je

izjavil, da je bil v Parizu v petek poiskleni neuradno sestali, in da bi temu sestanku prisostvovali samo po dva svetnika in po en tolmач za vsakega ministra.

»Anas« podaja obseinen izvešček poročila, ki ga je italijanski ministriški predsednik De Gasperi podal članom vlade o svojem odposlanstvu v Parizu. De Gasperi je

izjavil, da je bil v Parizu v petek poiskleni neuradno sestali, in da bi temu sestanku prisostvovali samo po dva svetnika in po en tolmач za vsakega ministra.

»Anas« podaja obseinen izvešček poročila, ki ga je italijanski ministriški predsednik De Gasperi podal članom vlade o svojem odposlanstvu v Parizu. De Gasperi je

izjavil, da je bil v Parizu v petek poiskleni neuradno sestali, in da bi temu sestanku prisostvovali samo po dva svetnika in po en tolmач za vsakega ministra.

»Anas« podaja obseinen izvešček poročila, ki ga je italijanski ministriški predsednik De Gasperi podal članom vlade o svojem odposlanstvu v Parizu. De Gasperi je

izjavil, da je bil v Parizu v petek poiskleni neuradno sestali, in da bi temu sestanku prisostvovali samo po dva svetnika in po en tolmач za vsakega ministra.

»Anas« podaja obseinen izvešček poročila, ki ga je italijanski ministriški predsednik De Gasperi podal članom vlade o svojem odposlanstvu v Parizu. De Gasperi je

skrega stališča ter zahteval revizijo. Čeprav je priznal rene napore Američanov in Angličev. Opozoril je štiri zunanje ministre na resnost položaja, ki bi nastal: pod jugoslovansko gospodstvo bi prišlo po zavenskih podatkih 400 tisoč Italijanov (600 tisoč po italijanskih podatkih); s tem bi se pojavile težke skrbi za bodoče odnose med obema državama.

Byrnes je predlagal za področje med sovjetsko in ameriško črto plebisit: Jugoslavija in Sovjetska Zveza sta se temu uprli. Tudi predsednik se je izrazil proti temu, če bi šlo za vso Julijeko krajino.

De Gasperi je izjavil, da je vtiš vasi trenutno v glavnem ta, da stavlja Sovjetska Zveza vse, da bi pridobila Trst za Jugoslavijo. Zastavila je za to vse sile. Za Anglo-Američane pa izgleda, da je Trst izven razpravljanja v korist Italije.

Predsednik je dal jasno razumeti, da bi nobena demokratska vlada ne sprejela izgube Trsta, ter je odklonil sovjetsko ponudbo za nadomestilo kolonij. Predsednik se je izjavil za prelajevanje v upanju na večje razumevanje v bodočnosti. Meni, da bodo pristali na revizijo premirja.

Glede točke, naj Trst ne prepušča Jugoslaviji, je De Gasperi dejal, da je bil Bevin kategoričen. Glede kolonij so mislili, da bi ustavili mandate, pri katerih upravi bi sodelovala takoj po vstopu v organizacijo Združenih narodov tudi Italija.

Razgovor z Molotovom je bil zelo prirečen. Sovjetska zveza hoče pomagati demokratski Italiji. De Gasperi mu je predložil nesprejemljivost sovjetske črte, ki bi gotovo vzbudila predrisiten gibanje.

De Gasperi je govoril o italijanski želji, da bi živeli v prijateljski zvezi z Jugoslavijo; Molotov se je tega razveselil. Molotov je v veliko prijateljstvo vztrajal, da bi se De Gasperi udeležil sprejema, ki bi se De Gasperi udeležil naslednji dan. Molotov je posredoval, da sta si De Gasperi in Kardelj nazdravila. Tako sta imela De Gasperi in Kardelj razgovor nepolitičnega značaja, kar je med njima razbilo led.

Predsednik je dejal, da se je izogibal polemike, da se je odpovedal vsaki strateški zaskrbljenosti, da je ponovno ponudil, da bi demilitariziral Jadrano in da je nato razpravljal o predlogih komisije. Ti predlogi so štirje, in sicer:

Sovjetska črta — je dejal De Gasperi — je stara meja iz leta 1866, raztegnjena v našo škodo, ker bi morali Jugoslaviji odstopiti del stare videske pokrajine. To ni prava etniška meja.

Francoška črta prepelja Italiji Gorico, obsega Trst, se začenja v Istro do Motovuna, se nato podaljuje proti zahodu, poteka do morja ter izpušča velik del istrske zahodnj obale.

Angleška črta odgovarja približno francoski, se pa nadaljuje ter razpolavlja Istro do južnega arcišča in priključuje Pulj k italijanskemu ozemlju.

Ameriška črta bi dala Gorico večji okolici; silnica je angleški črta, toda se loči južno z velikim lokom ter priključuje področje Labina Italiji.

Francoška, angleška in ameriška črta prepelja Jugoslaviji otoka Cres in Lošinj.

Predsednik je kritiziral vse te črte bodisi z etničnega in gospodarskega — pa je prehranjevalni položaj izobrazil Herbert Hoover, poseben Trumanov odposlanec za preučevanje prehrane, ki se preko Toka urada v Ameriko, je izjavil, da morajo ameriške oblasti na vsak način zvišati dobavo živil Japonski, če hočejo preprečiti, da bi japonski narod dobival le malce višje živilske obroke, kot so jih dobivali interniranci v Belenu in Buchenwaldu. Hoover je v svoji izjavi poudaril, da bi bil položaj prehrane na Daljnem Vzhodu zelo olajšan, če bi Sovjetska zveza hotela odstopiti Kitajski in Koreji le del tvečja, ki si ga je zagotovila v Mandžuriji.

Indijski delegat pri mešanem odboru za prehrano dr. Rao je predložil spomenico svoje vlade, v kateri izjavljajo, da bi vsak potek, da bi poslali v Indijo manj kot 500.000 ton žita, kolikor je Indija zahtevala, še v tretjem tednu junija izpostavljal nad sto milijonov ljudi strahni lakoti. Predsednik indijske zveze v Ameriki Singh pa je izjavil, da bo Amerika obdala na smrt milijone Indijcev, če ne bo delila svoje hrane s stradalajočimi Indijci. Nato je predložil poslanico slane plastilice Pearl Buckove, katere zahteva, da morajo Indiji nakazati posebno pomoč, ker ji UNRRA ne do poslala živil. V poslanci zatrjuje, da morajo Američani izbrabiti med narod, ki morajo umreti in narod, ki morajo iti. Če bodo prezrli lakoto v Indiji, bodo le tekoči prepirali Azijo o dobrobiti in prednostih demokracije, ker bodo Indijci menili, da Amerika varuje življenje belcem, ostale pa pušča umirati.

Na Daljnem Vzhodu — glasi v Indiji in na Kitajskem ter Japon-

Jugoslovansko-češka prijateljska pogodba

Po vzorcu ostalih za dobo dvajset let

BEograd, 11. maja — V četrtki so v Beogradu podpisali pogodbo o prijateljstvu, medsebojni pomoči in o sodelovanju v miru med Jugoslavijo in Českoslovaško. Pogodbo so sklenili za dvajset let.

Za Jugoslavijo je pogodbo podpisal ministriški predsednik markal Tito, za Českoslovaško ministriški predsednik Zdenek Fierlinger.

Jugoslavija in Českoslovaška sta se s pogodbo obvezali, da bosta v korist svojih narodov izvajali skupno politiko trajnega prijateljstva, ki jo bo krepilo tesno sodelovanje med obema državama.

Obe državi sta se obvezali, da bosta storili vse, kar je v njihovi moči, da onemogočita vsako novo vojno grožnjo in da preprečita nova nasilja s strdmi Nemčijo ali katere koli druge sile, ki bi se posredno ali neposredno pridružili Nemčiji. V ta namen bosta obdržali odkritosrčno sodelovanje na mednarodnem področju in stremeli za razvojem miru in mednarodni varnosti. Dali bosta svoj polni doprinos za doseg tega namena. V izpolnjevanju pogodbe mislita obe državi izpolniti svoje obveznosti kot člani organizacije Združenih narodov.

Obe pogodbeni stranki se obvezujeta, da se bosta medsebojno vojsko ali drugega podpirali v vsem razpoložljivim sredstvu in primeru, če bi bila ena izmed njih ali obe zapleteni v sovražnosti z Nemčijo, ki bi hotela ponoviti svojo politiko napadalnosti, ali s katero koli drugo državo, ki bi se pridružila Nemčiji z namenom, napadale akcije. Obe državi se obvezujeta, da ne bosta pristopili k nobeni zvezi ali koalaciji, naperjeni proti drugi pogodbeni stranki, in da si bosta poleg tega prizadevali okrepliti gospodarske, kulturne

in druge vezi med obema državama.

Pogodba bo ratificirana kakor hitro bo mogoče. Ratifikacijske listine bodo izmenjali v Pragi.

Pogodba se bo avtomatično obnovila za dobo petih let, če pismo ne bo odgovorena eno leto pred potekom dvajsetletne dobe. Za nadaljnjih pet let bo obnovljena, če ne bo odgovorena eno leto pred potekom vsakega petletja.

IRAŠKA STAVKA

Bagdad, 11. aprila
Stavka vseh iraških Arabcev, ki se je prišla v četrtki opoldne v znak solidarnosti s palestinskimi Arabci in v znak protesta proti poročilu anglo-ameriške preiskovalne komisije za Palestino, bo trajala do sobote opoldne. Po bagdaskih ulicah patrulirajo oddelki policije. Vlada je uvedla stroge ukrepe, da zagotovi red.

PRIMERENOST AMERIŠKEGA POSOJILA POLJSKI

New York, 11. maja
»Associated Press« poroča, da so uradne osebnosti v Washingtonu v četrtki zvečer izjavile, da Združene države ponovno preučujejo primerenost, da nakazejo Poljski posojilo v znesku 90 milijonov dolarjev, o katerem so se nedavno pogajali, kar poljska vlada ni izpolnila obveznosti. Kot se zdi, je brez nadaljnje pomoči, da posojila ne bodo nakazali.

Po poročilih, ki so prispela v New York, Poljska ni drjala obljub, da bo svoj narod obvestila o obveznostih, ki jih je prevzela za doseg posojila ter da bo stalno obveščala Združene države o spoznajih in pogajanjih, ki jih je sklenila z ostalimi narodi.

Poročilo iz Pariza listu »New York Times« pravi, da bodo posojilo razveljavili, ker poljski tisk ni objavil pogojev, ki jih je stavljalo posojilo. Poleg tega pa tudi zaradi pogojev, ker razpolagajo s podatki, da v Varšavi cenzurirajo poročila tujih dopisnikov, in sicer kljub zagotovitvi poljske vlade, da tega ne bodo delali.

PRESEDNIK FILIPINOV NI KOLABORACIONIST

Tokio, 11. maja
General Douglas MacArthur odločanja obtožbe, po katerih naj bi bil novo izvoljen predsednik Filipinov Manuel Roxas »kolaboracionist«.

»Roxas ni bil kolaboracionist«, je izjavil general MacArthur. »Poznam ga zelo dobro že četrdeset let; bil je vedno korekten v svojih protijaponskih vidikih.«

V času bojev za Bataan in Corregidor je bil vedno eden izmed najzupljivejših častnikov; pridobil si je velik ugled.

Roxas in ameriški visoki komisar za Filippine Paul McNutt sta pred odhodom v Washington, kamor je Roxas s posebno poslanico povabil predsednik Truman, razpravljala z generalom MacArthurjem.

Perzija se pogaja z Aserbejdžanomom

TEHERAN, 11. maja. — Kpt poročila »Reuter« iz Teherana, so večeraj izvedeli, da je perzijska osrednja vlada sklenila o nekaterih vprašanih sporazum z odposlanstvom Aserbejdžana.

Eno izmed teh vprašanj se tiče aserbejdžanske narodne armade. Po poročilih so omenjeni sporazumi dosegli pod pogojem, da je osrednja vlada pripravljena sprejeti aserbejdžansko vojsko med perzijske oborožene sile in da častniki obdržijo svoje sedanje čine.

Sporazumi o drugih zahtevah, ki jih je stavil aserbejdžanski ministriški predsednik in voditelj odposlanstva Jafar Pilevari, se zdijo zelo težki. Kot poročajo višji uradniki perzijske vlade, bodo moralni posredovalci doseči sporazum v vseh vprašanjih, sicer bodo pomenili razgovori popolni neuspeh.

Poročajo, da je Pilevari zahteval, da obsejajo krivice umora dveh delavcev levitarske stranke »Tudeh«. Umor so izvršili v Teheranu 28. aprila. Ta »incident« se je pripetil, neral MacArthur.

GENERAL EISENHOWER PRISPEL V TOKIO

Tokio, 11. maja
Na letališče v Atsugi (Tokio) je prispel general Eisenhower. Ob prihodu ga je pozdravil vrhovni zavezniki poveljnik na Japonskem general MacArthur.

